

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 13 grudnia 2012 r.*

Konkurencja — Artykuł 101 ust. 1 TFUE — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki —
Odczuwalne ograniczenie konkurencji — Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 — Artykuł 3 ust. 2 —
Krajowy organ ochrony konkurencji — Praktyka mogąca wpłynąć na handel między państwami
członkowskimi — Ściganie i sankcje — Brak przekroczenia progów udziałów rynkowych określonych
w komunikacie de minimis — Ograniczenia ze względu na cel

W sprawie C-226/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Cour de cassation (Francja) postanowieniem z dnia 10 maja 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 maja 2011 r., w postępowaniu:

Expedia Inc.

przeciwko

Autorité de la concurrence i in.,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Rosas, pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, U. Løhmus (sprawozdawca),
A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: R. Šereš, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 27 czerwca 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Expedia Inc. przez F. Moliniégo oraz F. Ninane, avocats,
- w imieniu Autorité de la concurrence przez F. Zivy'ego oraz L. Gauthier-Lescop, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez E. Baraduc, avocate,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz J. Gstaltera, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Irlandii przez D. O'Hagana, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: francuski.

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Gentilego, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu polskiego przez M. Szpunara, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez N. von Lingena oraz B. Mongina, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Urzędu Nadzoru EFTA przez X. Lewisa i M. Schneidera, a także M. Moustakali, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 września 2012 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 101 ust. 1 TFUE i art. 3 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1).
- 2 Rozpatrywany wniosek został złożony w ramach sporu spółki Expedia Inc. (zwanej dalej „Expedią”) między innymi z Autorité de la concurrence (dawniej Conseil de la concurrence, francuskim urzędem ds. konkurencji) w przedmiocie wszczętych przez ten urząd postępowań i nałożonych przezeń sankcji pieniężnych ze względu na utworzenie wspólnej spółki zależnej przez spółki Expedia oraz Société nationale des chemins de fer français (SNCF) (zwaną dalej „SNCF”).

Ramy prawne

Uregulowania Unii

- 3 Artykuł 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1/2003 stanowi:

„1. Jeżeli organy ochrony konkurencji państw członkowskich lub krajowe sądy stosują krajowe prawo konkurencji do porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyk uzgodnionych w rozumieniu art. 81 ust. 1 [WE], które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi w rozumieniu tego przepisu, stosują również art. 81 [WE] do takich porozumień, decyzji lub praktyk uzgodnionych [...].

2. Zastosowanie krajowego prawa konkurencji nie może prowadzić do zakazania porozumień, decyzji związków przedsiębiorstw lub praktyk uzgodnionych, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi, lecz nie ograniczają konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 [WE] lub spełniają przesłanki art. 81 ust. 3 [WE], lub które objęte są rozporządzeniem w celu stosowania art. 81 ust. 3 [WE] [...].”

- 4 Obwieszczenie [komunikat] Komisji w sprawie porozumień o mniejszym znaczeniu, które nie ograniczają odczuwalnie konkurencji na mocy art. 81 ust. 1 [WE] (de minimis) (Dz.U. 2001, C 368, s. 13, zwane dalej „komunikatem de minimis”), stanowi w pkt 1, 2, 4, 6 i 7:

„1. [...] Trybunał Sprawiedliwości [...] objaśnił, że [art. 81 ust. 1 WE] nie ma zastosowania, jeżeli wpływ porozumienia na handel wewnątrz Wspólnoty lub na konkurencję nie jest odczuwalny.

2. W niniejszym obwieszczeniu [komunikacie] Komisja określa za pomocą progów udziałów rynkowych, co nie stanowi [odczuwalnego] ograniczania konkurencji na mocy art. 81 [WE]. Ta negatywna definicja odczuwalności nie oznacza, że porozumienia między przedsiębiorstwami wykraczające poza progi określone w niniejszym obwieszczeniu [komunikacie] ograniczają konkurencję w sposób odczuwalny. Porozumienia takie mogą mieć tylko marginalny skutek dla konkurencji, a zatem mogą nie być zakazane na mocy art. 81 ust. 1 [WE] [...].

[...]

4. W przypadkach objętych niniejszym obwieszczeniem [komunikatem] Komisja nie będzie wszczynać postępowania ani na wniosek, ani z urzędu. Jeżeli przedsiębiorstwa zakładają w dobrej wierze, iż porozumienie jest objęte niniejszym obwieszczeniem [komunikatem], Komisja nie będzie nakładała kar. Aczkolwiek niniejsze obwieszczenie [niniejszy komunikat] nie jest dla nich wiążące [wiązący], jego zamiarem jest zapewnienie wytycznych sądom i władzom państw członkowskich co do stosowania przez nie art. 81 [WE].

[...]

6. Niniejsze obwieszczenie [niniejszy komunikat] nie uchybia żadnej interpretacji art. 81 [WE] przyjętej przez Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd [...].

7. Komisja jest zdania, że porozumienia pomiędzy przedsiębiorstwami wpływające na handel między państwami członkowskimi nie ograniczają odczuwalnie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1 [WE]:

- a) jeżeli łączny udział rynkowy posiadany przez strony porozumienia nie przekracza 10% na żadnym z rynków, których dotyczy porozumienie, o ile jest ono zawierane między przedsiębiorstwami, które są aktualnymi lub potencjalnymi konkurentami na którymkolwiek z tych rynków (porozumienia między konkurentami) [...]

[...]”.

Uregulowania francuskie

- 5 Artykuł L. 420-1 kodeksu celnego stanowi:

„Uzgodnione działania, porozumienia, jawne lub dorozumiane kartele lub związki przedsiębiorstw, nawet za bezpośrednim albo pośrednim pośrednictwem spółki lub grupy spółek z siedzibą poza Francją, są zabronione, jeżeli ich celem jest lub ich skutkiem może być uniemożliwienie, ograniczenie lub zakłócenie gry konkurencyjnej na rynku, w szczególności jeżeli zmierzają do:

- 1° ograniczenia dostępu do rynku lub wykonywania wolnej konkurencji przez inne przedsiębiorstwa;
- 2° stworzenia przeszkody w ustalaniu cen przez wolny rynek, sztucznie wspierając ich wzrost lub obniżkę;
- 3° ograniczenia albo kontroli produkcji, rynków zbytu, inwestycji lub postępu technicznego;
- 4° podziału rynku lub źródeł zaopatrzenia”.

- 6 Artykuł L. 464-6-1 tego kodeksu stanowi, że francuski urząd ds. konkurencji może podjąć decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli praktyki wskazane w art. L. 420-1 kodeksu nie dotyczą umów zawieranych na podstawie kodeksu zamówień publicznych i jeżeli łączny udział rynkowy

przedsiębiorstw lub podmiotów będących stronami takiego porozumienia lub takiej praktyki nie przekracza określonych progów, odpowiadających progom wskazanym w pkt 7 komunikatu de minimis.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 7 W celu rozwoju sprzedaży biletów kolejowych i wycieczek przez Internet we wrześniu 2001 r. SNCF zawarła szereg porozumień z amerykańską spółką Expedia, wyspecjalizowaną w sprzedaży wycieczek przez Internet, oraz utworzyła wraz z nią wspólną spółkę zależną o nazwie GL Expedia. Strona internetowa voyages-SNCF.com, która dotychczas służyła do informowania, dokonywania rezerwacji i sprzedaży biletów kolejowych przez Internet, stała się odtąd polem działalności spółki GL Expedia i została tak zmieniona, aby obok dotychczasowych usług zawierać także ofertę internetowego biura podróży. W 2004 r. rzeczona wspólna spółka zależna zmieniła nazwę na Agence de voyages SNCF.com (dalej „Agence VSC”).
- 8 Decyzją z dnia 5 lutego 2009 r. francuski urząd ds. konkurencji uznał, że współpraca między SNCF a Expedią polegająca na utworzeniu spółki Agence VSC stanowi kartel sprzeczny z art. 81 WE i z art. L. 420-1 kodeksu handlowego, ponieważ jej celem i skutkiem jest uprzywilejowanie wspólnej spółki zależnej na rynku usług biur podróży ze szkodą dla konkurentów. Urząd ten nałożył sankcje pieniężne zarówno na Expedię, jak i na SNCF.
- 9 Urząd ds. konkurencji uznał w szczególności, że Expedia i SNCF są konkurentami na rynku usług internetowych biur podróży, że spółki te posiadają udziały w rynku przekraczające 10% i że wobec tego wyrażona w pkt 7 komunikatu de minimis oraz w art. L. 464-2-1 kodeksu handlowego reguła określana mianem „de minimis” nie znajduje zastosowania.
- 10 W postępowaniu przed cour d’appel de Paris (sądem apelacyjnym w Paryżu) Expedia zarzuciła urzędowi ds. konkurencji, że ten zawyżył wysokość udziałów rynkowych spółki Agence VSC. Sąd ten nie wypowiedział się wprost na temat tego zarzutu. W wyroku z dnia 23 lutego 2010 r. orzekł on w szczególności, że w świetle treści art. L. 464-6-1 kodeksu handlowego, a zwłaszcza wobec posłużenia się w tym przepisie sformułowaniem „może”, urząd ds. konkurencji ma w każdym wypadku możliwość prowadzenia postępowania w przedmiocie praktyk stosowanych przez przedsiębiorstwa, których udziały w rynku znajdują się poniżej progów określonych w tym przepisie, a także w komunikacie de minimis.
- 11 Rozpoznając wniesione przez Expedię odwołanie od wskazanego wyroku, Cour de cassation zwrócił uwagę, że poza przedmiotem sporu jest okoliczność, iż – jak uznał urząd ds. konkurencji – badany w postępowaniu głównym kartel ma antykonkurencyjny cel. Sąd ten stoi na stanowisku, że z odnoszącego się do tej dziedziny orzecznictwa Trybunału nie wynika, czy Komisja powinna prowadzić postępowanie przeciwko takiemu kartelowi w sytuacji, w której stosowne udziały w rynku nie przekraczają progów ustalonych w komunikacie de minimis.
- 12 Sąd odsyłający wyraża również pogląd, że zawarte w pkt 4 i 6 komunikatu de minimis stwierdzenia, w myśl których komunikat nie jest wiążący dla sądów ani władz państw członkowskich, ani nie uchybia on interpretacji art. 101 TFUE, jaką mogłyby przyjąć sądy Unii Europejskiej, wprowadzają niejasność co do kwestii, czy ustalone w tym komunikacie progi udziałów rynkowych stanowią niewzruszalne domniemanie braku odczuwalnego skutku dla konkurencji w rozumieniu rzeczzonego artykułu.

- 13 W tych okolicznościach Cour de cassation postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 101 ust. 1 TFUE i art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by porozumienia, decyzje związków przedsiębiorstw i praktyki uzgodnione mogące mieć wpływ na handel pomiędzy państwami członkowskimi, ale które nie osiągają progów określonych przez Komisję Europejską w jej [komunikacie de minimis], były ścigane i karane przez krajowy organ ds. konkurencji zarówno na podstawie art. 101 ust. 1 TFUE, jak i przepisów krajowego prawa konkurencji?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 14 W przedstawionym pytaniu sąd odsyłający zmierza zasadniczo do wyjaśnienia, czy art. 101 ust. 1 TFUE oraz art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby krajowy organ ochrony konkurencji stosował art. 101 ust. 1 TFUE do porozumienia między przedsiębiorstwami, które może wpłynąć na handel między państwami członkowskimi, ale które nie osiąga progów ustalonych przez Komisję w komunikacie de minimis.
- 15 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 101 ust. 1 TFUE niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji na rynku wewnętrznym.
- 16 W myśl utrwalonego orzecznictwa porozumienie przedsiębiorstw nie podlega jednak ustanowionemu w tym artykule zakazowi, jeżeli wpływa ono na rynek tylko w nieznacznym stopniu (wyroki: z dnia 9 lipca 1969 r. w sprawie 5/69 Völk, Rec. s. 295, pkt 7; z dnia 28 maja 1998 r. w sprawie C-7/95 P Deere przeciwko Komisji, Rec. s. I-3111, pkt 77; z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawach połączonych C-215/96 i C-216/96 Bagnasco i in., Rec. s. I-135, pkt 34; a także z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie C-238/05 Asnef-Equifax i Administración del Estado, Zb.Orz. s. I-11125, pkt 50).
- 17 Tak więc zakazem przewidzianym w art. 101 ust. 1 TFUE objęte są porozumienia przedsiębiorstw, których celem lub skutkiem jest odczuwalne ograniczenie konkurencji na rynku wewnętrznym i które mogą wpłynąć na handel między państwami członkowskimi (wyroki: z dnia 24 października 1995 r. w sprawie C-70/93 Bayerische Motorenwerke, Rec. s. I-3439, pkt 18; z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie C-306/96 Javico, Rec. s. I-1983, pkt 12; a także z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie C-260/07 Pedro IV Servicios, Zb.Orz. s. I-2437, pkt 68).
- 18 Jeśli chodzi o rolę władz państw członkowskich w zapewnianiu poszanowania prawa Unii w dziedzinie konkurencji, to art. 3 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 1/2003 ustanawia ścisły związek między zakazem zawierania karteli, sformułowanym w art. 101 TFUE, oraz odpowiednimi przepisami krajowego prawa konkurencji. Kiedy krajowy organ ochrony konkurencji stosuje przepisy prawa krajowego zakazujące zawierania karteli do porozumienia między przedsiębiorstwami, które może mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 101 TFUE, przytoczony art. 3 ust. 1 zdanie pierwsze wymaga również równoległego stosowania art. 101 TFUE (wyrok z dnia 14 lutego 2012 r. w sprawie C-17/10 Toshiba Corporation i in., pkt 77).
- 19 Zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 zastosowanie krajowego prawa konkurencji nie może prowadzić do zakazania takich karteli, jeżeli ich skutkiem nie jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 101 ust. 1 TFUE.

- 20 Wynika stąd, że organy ochrony konkurencji państw członkowskich mogą stosować przepisy prawa krajowego zakazujące karteli do porozumień przedsiębiorstw będących w stanie wpłynąć na handel między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 101 TFUE, tylko jeśli porozumienie takie skutkuje odczuwalnym ograniczeniem konkurencji na rynku wewnętrznym.
- 21 Trybunał orzekł, że istnienie takiego ograniczenia winno być oceniane przy uwzględnieniu rzeczywistych ram, w jakich mieści się takie porozumienie (zob. wyrok z dnia 6 maja 1971 r. w sprawie 1/71 Cadillon, Rec. s. 351, pkt 8). Należy skupić się w szczególności na treści jego postanowień, na obiektywnych celach, do których osiągnięcia ono zmierza, a także na kontekście gospodarczym i prawnym, w jaki porozumienie to się wpisuje (zob. wyrok z dnia 6 października 2009 r. w sprawach połączonych C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P i C-519/06 P GlaxoSmithKline Services i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-9291, pkt 58). Należy także uwzględnić charakter dóbr lub usług, których to dotyczy, jak również rzeczywiste warunki funkcjonowania i struktury spornego rynku lub spornych rynków (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Asnef-Equifax i Administración del Estado, pkt 49).
- 22 W ramach swej analizy Trybunał uznał w szczególności, że porozumienie w sprawie wyłączności, nawet takie, które gwarantuje całkowitą ochronę terytorialną, wpływa na dany rynek jedynie w nieznacznym stopniu, ze względu na słabą pozycję, jaką zainteresowane przedsiębiorstwa zajmują na rynku (zob. ww. wyroki: w sprawie Völk, pkt 7; w sprawie Cadillon, pkt 9). W innych przypadkach Trybunał nie przyjął natomiast za podstawę pozycji zainteresowanych przedsiębiorstw na danym rynku. I tak, w pkt 35 ww. wyroku w sprawach połączonych Bagnasco i in. Trybunał uznał, że kartel między członkami związku banków wykluczający, w odniesieniu do zaciągania kredytów na rachunku bieżącym, możliwość przyjęcia stałej stawki oprocentowania nie może mieć odczuwalnego ograniczającego wpływu na konkurencję, ponieważ zmienność stawki oprocentowania zależy od czynników obiektywnych, takich jak zmiany zachodzące na rynku pieniężnym.
- 23 Z pkt 1 i 2 komunikatu de minimis wynika, że w akcie tym Komisja zamierza określić ilościowo, za pomocą progów udziału rynkowego, co nie stanowi odczuwalnego ograniczenia konkurencji w rozumieniu art. 101 TFUE i orzecznictwa przytoczonego w pkt 16 i 17 niniejszego wyroku.
- 24 Jeśli chodzi o treść komunikatu de minimis, to brak jej wiążącego charakteru, zarówno dla organów ochrony konkurencji, jak i dla sądów państw członkowskich, podkreślony został w pkt 4 zdanie trzecie tego komunikatu.
- 25 Ponadto w pkt 2 zdania drugie i trzecie rzeczzonego komunikatu Komisja wyjaśnia, że zastosowane progi udziałów rynkowych określają, co nie stanowi odczuwalnego ograniczenia konkurencji w rozumieniu art. 101 TFUE, ale że ta negatywna definicja odczuwalności nie oznacza, iż porozumienia między przedsiębiorstwami wykraczające poza te progi ograniczają konkurencję w sposób odczuwalny.
- 26 Poza tym, w przeciwieństwie do komunikatu Komisji w sprawie współpracy w ramach sieci organów ochrony konkurencji (Dz.U. 2004, C 101, s. 43), komunikat de minimis nie zawiera żadnych informacji na temat oświadczeń organów ochrony konkurencji państw członkowskich, z których wynikałoby, że organy te przyjęły przedstawione w komunikacie zasady i zgodziły się ich przestrzegać.
- 27 Z przedstawionego w pkt 4 komunikatu de minimis opisu celów, jakim ów komunikat służy, wynika również, że akt ten nie ma być wiążący dla organów ochrony konkurencji ani sądów państw członkowskich.
- 28 Z punktu tego wynika bowiem z jednej strony, że celem komunikatu jest przedstawienie sposobu, w jaki sama Komisja – działając jako organ ochrony konkurencji Unii – stosować będzie art. 101 TFUE. W konsekwencji, wydając komunikat de minimis, Komisja sama sobie wyznacza granice uznania, wobec czego nie może ona odstąpić od treści tego komunikatu bez naruszenia ogólnych zasad

prawa, takich jak zasada równego traktowania czy zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań (zob. podobnie wyrok z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach połączonych C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 211). Z drugiej strony Komisja zmierza do udzielenia sądom i władzom państw członkowskich wskazówek odnośnie do stosowania wskazanego artykułu.

- 29 Wynika stąd, że komunikat Komisji taki jak komunikat de minimis nie wiąże państw członkowskich, co zresztą Trybunał miał już okazję stwierdzić (zob. podobnie wyrok z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie C-360/09 Pfeiderer, Zb.Orz. s. I-5161, pkt 21).
- 30 Komunikat ten został bowiem opublikowany w 2001 r. w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, która to seria, w przeciwieństwie do serii L tego dziennika, nie służy publikowaniu aktów prawnie wiążących, lecz jedynie publikowaniu informacji, zaleceń i opinii dotyczących Unii (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie C-410/09 Polska Telefonia Cyfrowa, Zb.Orz. s. I-3853, pkt 35).
- 31 Oznacza to, że w celu ustalenia, czy ograniczenie konkurencji ma odczuwalny charakter, organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego może wziąć pod uwagę progi określone w pkt 7 komunikatu de minimis, chociaż nie ma takiego obowiązku. Progi te stanowią bowiem tylko jedną ze wskazówek ułatwiających temu organowi określenie – przy uwzględnieniu rzeczywistego kontekstu, w jaki wpisuje się porozumienie – czy dane ograniczenie jest odczuwalne.
- 32 Wbrew temu, co Expedia podniosła na rozprawie, postępowanie wszczęte przez organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego i sankcje nałożone przez ten organ na przedsiębiorstwa będące stronami porozumienia, które nie osiągnęło progów określonych w komunikacie de minimis, nie mogą same w sobie naruszać zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, w świetle brzmienia pkt 4 tego komunikatu.
- 33 Ponadto, jak stwierdziła rzecznik generalna w pkt 33 przedstawionej opinii, zasada nulla poena sine lege nie wymaga uznania komunikatu de minimis za normę prawną wiążącą władze krajowe. Kartele zostały już bowiem zakazane w prawie pierwotnym Unii, a mianowicie w art. 101 ust. 1 TFUE.
- 34 Jako że w pisemnych uwagach lub na rozprawie Expedia, rząd francuski oraz Komisja wyrazili wątpliwości co do stwierdzenia sądu odsyłającego, w myśl którego bezsporna jest okoliczność, że badany w postępowaniu głównym kartel miał antykonkurencyjny cel, należy przypomnieć, iż w ramach postępowania przewidzianego w art. 267 TFUE, które opiera się na wyraźnym rozdziale kompetencji pomiędzy sądami krajowymi a Trybunałem, do sądu krajowego należy ocena okoliczności faktycznych toczącego się przed nim postępowania (zob. wyrok z dnia 8 września 2010 r. w sprawie C-409/06 Winner Wetten, Zb.Orz. s. I-8015, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Następnie należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w celu stosowania art. 101 ust. 1 TFUE zbędne jest uwzględnienie rzeczywistych skutków porozumienia, skoro jest oczywiste, iż jego celem jest ograniczenie, zapobieżenie lub zakłócenie konkurencji (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 lipca 1966 r. w sprawach połączonych 56/64 i 58/64 Consten i Grundig przeciwko Komisji, Rec. s. 429; a także z dnia 8 grudnia 2011 r.: w sprawie C-272/09 P KME Germany i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-12789, pkt 65; w sprawie C-389/10 P KME Germany i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-13125, pkt 75).
- 36 W tym względzie Trybunał podkreślił, że rozróżnienie „naruszeń ze względu na cel” i „naruszeń ze względu na skutek” jest związane z okolicznością, że pewne formy zмовы między przedsiębiorstwami można uznać, z uwagi na sam ich charakter, za szkodliwe dla prawidłowego funkcjonowania normalnej konkurencji (wyroki: z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie C-209/07 Beef Industry Development Society i Barry Brothers, Zb.Orz. s. I-8637, pkt 17; a także z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie C-8/08 T-Mobile Netherlands i in., Zb.Orz. s. I-4529, pkt 29).

- 37 Należy zatem uznać, że porozumienie mogące wpłynąć na handel między państwami członkowskimi i mające antykonkurencyjny cel stanowi – z uwagi na swój charakter i bez względu na to, jakie są jego konkretne skutki – odczuwalne ograniczenie konkurencji.
- 38 Wobec powyższego na przedstawione pytanie należy udzielić odpowiedzi, iż art. 101 ust. 1 TFUE i art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby krajowy organ ochrony konkurencji stosował art. 101 ust. 1 TFUE do porozumienia przedsiębiorstw, które może mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi, ale które nie osiąga progów ustalonych przez Komisję w komunikacie de minimis, pod warunkiem że porozumienie to skutkuje odczuwalnym ograniczeniem konkurencji w rozumieniu wskazanego postanowienia.

W przedmiocie kosztów

- 39 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 101 ust. 1 TFUE i art. 3 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 [WE] i 82 [WE] należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby krajowy organ ochrony konkurencji stosował art. 101 ust. 1 TFUE do porozumienia przedsiębiorstw, które może mieć wpływ na handel między państwami członkowskimi, ale które nie osiąga progów ustalonych przez Komisję w komunikacie Komisji w sprawie porozumień o mniejszym znaczeniu, które nie ograniczają odczuwalnie konkurencji na mocy art. 81 ust. 1 [WE] (de minimis), pod warunkiem że porozumienie to skutkuje odczuwalnym ograniczeniem konkurencji w rozumieniu wskazanego postanowienia.

Podpisy